

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 167/24

Luxemburg 4. októbra 2024

Rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-608/22 a C-609/22 | Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl a i. (Afganské ženy)

Diskriminačné opatrenia prijaté režimom Talibanu voči ženám predstavujú činy prenasledovania

Pri individuálnom posudzovaní žiadosti ženy s afganskou štátnou príslušnosťou o azyl stačí, ak členský štát zohľadní len pohlavie a štátnu príslušnosť danej ženy

Dve ženy s afganskou štátnou príslušnosťou napadli na rakúskom Najvyššom správnom súde skutočnosť, že rakúske orgány im odmietli priznať postavenie utečenca. Tvrdia, že situácia žien v novom režime Talibanu v Afganistane sama osebe odôvodňuje priznanie tohto postavenia.

Podľa rakúskeho súdu má návrat k moci tohto režimu v roku 2021 vážne dôsledky pre základné práva žien. Zavadza mnohé diskriminačné opatrenia, ktoré spočívajú napríklad v tom, že ženy sú zbavené akejkoľvek právnej ochrany pred rodovo motivovaným násilím, domácim násilím a núteným uzatváraním manželstva, bola im uložená povinnosť úplne si zakrývať telo a tvár, obmedzuje sa im prístup k zdravotnej starostlivosti, ich sloboda pohybu, zakazuje sa im výkon povolania alebo sa možnosť výkonu povolania obmedzuje, bráni sa im v prístupe k vzdelaniu a sú vylúčené z politického života.

Rakúsky súd zastával názor, že ženy afganskej štátnej príslušnosti patria do „určitej sociálnej skupiny“ v zmysle smernice 2011/95¹. Tieto ženy môžu byť v Afganistane vystavené činom prenasledovania na základe ich pohlavia. Tento vnútroštátny súd teda Súdnemu dvoru položil na jednej strane otázku, **či vyššie uvedené diskriminačné opatrenia posudzované ako celok možno kvalifikovať ako činy prenasledovania**, ktoré môžu odôvodniť priznanie postavenia utečenca. Na druhej strane sa pýtal, či je príslušný vnútroštátny orgán v rámci individuálneho posúdenia žiadosti o azyl podanej ženou, ktorá je afganskou štátnou príslušníčkou, povinný zohľadniť iné skutočnosti než štátnu príslušnosť a pohlavie tejto ženy.

Po prvé Súdny dvor odpovedal, že niektoré z predmetných opatrení treba samé osebe kvalifikovať ako „činy prenasledovania“, keďže predstavujú závažné porušenie základného práva. To platí najmä pre nútené uzatváranie manželstva, ktoré možno prirovnať k forme otroctva, a pre neexistenciu ochrany pred násilím založeným na pohlaví a domácim násilím, ktoré predstavujú formy neľudského a ponižujúceho zaobchádzania.

Za predpokladu, že ostatné opatrenia posudzované samostatne nepredstavujú dostatočne vážne porušenie základného práva na to, aby ich bolo možné kvalifikovať ako činy prenasledovania, Súdny dvor dospel k záveru, že tieto opatrenia predstavujú takéto akty, keď sú posudzované ako celok. Z dôvodu ich kumulovaného účinku a ich úmyselného a systematického uplatňovania vedú k zjavnému popieraniu základných práv súvisiacich s ľudskou dôstojnosťou.

Po druhé, pokiaľ ide o individuálne preskúmanie žiadosti ženy s afganskou štátnou príslušnosťou o azyl, Súdny dvor zohľadnil situáciu žien v súčasnom režime Talibanu, ako je opísaná najmä v správach Agentúry Európskej únie pre

azyl (EUAA) a Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR). Súdny dvor rozhodol, že **príslušné orgány členských štátov môžu dospieť k záveru, že nie je potrebné preukázať, že žiadateľke skutočne a konkrétne hrozí, že v prípade návratu do krajiny jej pôvodu bude vystavená činom prenasledovania. Postačujúce je, ak sa zohľadní len jej štátna príslušnosť a pohlavie.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie rozsudku a jeho prípadné zhrnutie](#) sa uverejňujú na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293.

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Zostaňte v spojení!

¹ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ](#) z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany.